

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Aan de slag met praktijkgerichte examenvakken voor het havo

In samenwerking met scholen ontwikkelt SLO praktijkgerichte programma's voor het havo. Met deze vakken sluiten we aan bij de behoefte van leerlingen om praktisch bezig te zijn en de relevantie van hetgeen ze leren te ervaren. Dit rust leerlingen beter uit op een keuze en daadwerkelijke overstap naar het vervolgonderwijs.

Havo-scholen bepalen zelf of en wanneer ze één of beide schoolexamenvakken in hun onderwijsaanbod opnemen. Hiervoor is een ontheffing nodig van het ministerie van OCW. Wilt u vanaf 2023/2024 aan de slag met één of beide programma's voor het havo? Hieronder vindt u meer informatie over de voorwaarden voor deelname aan de doorontwikkelfase van het praktijkgerichte havo, de wijze waarop u zich aan kunt melden en antwoorden op veel gestelde vragen.

Lees meer

In een praktijkgericht programma ontwikkelen leerlingen praktische vaardigheden en maken zij kennis met realistische praktijkopdrachten en toekomstige werkvelden. Kern is dat leerlingen praktijkgerichte ervaring opdoen in en buiten de school op basis van opdrachten van opdrachtgevers uit bedrijven en instellingen. Loopbaanoriëntatie is onderdeel van het praktijkgericht schoolexamenvak.

Dit schooljaar doet een eerste tranche van ongeveer dertig havo-scholen ervaring op met de vakken Technologie en Maatschappij in de 'kleine variant' (120 studielastuur). Parallel aan de doorontwikkeling van de 'kleine variant' loopt de ontwikkeling van de 'grote variant' voor het havo. Het zijn dezelfde soort vakken alleen krijgt de 'grote variant' een omvang van 360 studielastuur. Naar verwachting zijn de eerste versies van de concept examenprogramma's voor de grote variant in mei 2023 gereed. Het is mogelijk om bij te dragen aan het doorontwikkeltraject voor het volgend schooljaar.

In de doorontwikkelfase worden de examenprogramma's bijgesteld op basis van ervaringen van de scholen. De scholen kunnen van elkaar leren, elkaar inspireren en met elkaar bouwen aan de versterking van het havo-programma. Zo worden er door SLO onder andere landelijke bijeenkomsten georganiseerd om elkaar te inspireren en van tips te voorzien. Er is daarnaast een digitaal platform om materiaal met elkaar uit te wisselen, zoals voorbeelden van PTA's, opdrachten, beoordelingsmaterialen en netwerken. Ter ondersteuning van scholen bij de invoering van de praktijkgerichte programma's wordt ook een scholingsaanbod ontwikkeld rond samenhangende thema's die van belang zijn om aan de slag te gaan met een praktijkgerichte havo.

Voorwaarden voor deelname doorontwikkelfase

- Schoolexamen: Een praktijkgericht programma krijgt op uw school een structurele plek binnen het onderwijsprogramma van een leerling die het gekozen heeft als examenvak, met voldoende omvang om de beoogde leerdoelen te kunnen ontwikkelen. Afhankelijk van de omvang, klein of groot, zal het respectievelijk als onderdeel van het combinatiecijfer of als profielkeuzevak (of in het vrije deel) meetellen.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

- Inzet van personeel: Een praktijkgericht examenvak wordt op uw school gegeven door docenten die bevoegd zijn les te geven in het havo. Het bevoegd gezag bepaalt of de kwalificatie passend is (in lijn met artikel 26d Inrichtingsbesluit WVO).
- Opbouwen van een netwerk: De school dient een netwerk op te bouwen, te intensiveren en onderhouden met het bedrijfsleven, het vervolgonderwijs en (maatschappelijke) instellingen in de regio ten behoeve van het opbouwen en onderwijzen van het praktijkgerichte havo.
- Kennisdeling, uitwisselen van materialen en curriculumevaluatie: Uw school stelt een vertegenwoordiger van de schoolleiding en minimaal twee docenten en op verzoek leerlingen in de gelegenheid om deel te nemen aan de activiteiten die door SLO in het kader van onderzoek, monitoring en kennisdeling worden georganiseerd. Van deelnemende scholen wordt actieve deelname aan de landelijke activiteiten en scholing verwacht. Van uw school wordt daarnaast verwacht twee keer per jaar aan de curriculumevaluatie mee te werken. Wij vinden het belangrijk dat er een goede digitale handreiking beschikbaar komt voor alle havo-scholen. We vragen middels een akte van overdracht scholen gedurende de doorontwikkelfase om hiervoor ervaringen en het ontwikkelde materiaal te delen met SLO en andere (doorontwikkel)scholen.

Interesse?

U kunt zich tot en met **7 april 2023** aanmelden bij Anouk Hanssen: anouk.hanssen@minocw.nl. In uw aanmelding dient u (1) een *korte motivatie* bij te voegen en (2) aan te geven op welke wijze de schoolleiding de ontwikkeling van een praktijkgericht programma gaat *faciliteren* (zoals het inrichten van een vaksectie en beschikbaar stellen van ontwikkeltijd). Daarnaast dient in de aanmelding doorgegeven te worden:

3. De gegevens van uw school (BRIN-nummer en schoollocatie);
4. Of u het praktijkgerichte programma in een kleine of grote variant wilt ontwikkelen;
5. Of u het concept examenprogramma Maatschappij (pgp-M) of Technologie (pgp-T) of beide examenprogramma's denkt te gaan aanbieden;
6. Welke docenten naast de schoolleider gedurende de doorontwikkelfase betrokken zijn bij de curriculumevaluatie, inclusief de gegevens van de contactpersoon van uw school (mail + telefoonnummer).

Heeft u vragen over de aanmeldprocedure voor de doorontwikkelfase? Lees dan de FAQ door. Mocht daar uw vraag niet tussen staan, dan kunt u mailen naar Anouk Hanssen via anouk.hanssen@minocw.nl. Heeft u vragen over de praktijkgerichte vakken Maatschappij en/of Technologie? Mail uw vraag dan naar SLO.